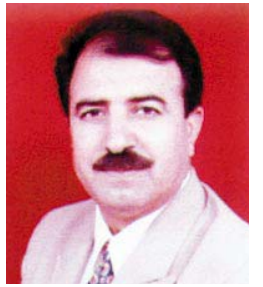

ھیتلەر و نیشانا « 𐬨𐬀 » و مېترائی *

وەرگرتن: فەمی بابن رۆژانی

و دنیفا وئ دا بازنەکی سیی و دناڤ بازنی دا رۆلەکی رهش و ئەف نیشانە دەلاتی (الاستون و فیلندا) دها ته ناسین وەک ھیتما و چەقەنگی فەرمی یی وان هاته دیتا ژلایین لەشکەرئ ئەلمانی ڤە لسا لیتن ۱۹۱۸- ۱۹۱۹ و کۆدەتایا سالا تەباخی (۱۹۲۰) دەمی ھیتزین سەریازین تیبیا (اھرات) کەفتینە د پاژاری بەرلین دا ئەف وینە ل سەر (خوژین) خۆ وینە کربوون. وناسینا (ھیتلەری) بۆ ڤی نیشانی ڤەدگەریتە دەمی خاندنا وی ل قوتابخانا (کاتولیکا) ل باژاری (لامباخ)، دەمی قەشە (ھاکن) سەرۆکی دیرا لامباخ یی ئۆلی زانایەکی مېللەت بوو دواړی ستتیر ناسین و زانینین جۆراوجۆر ول سالا (۱۸۵۶) ز ب گەریانەکی رابوو د رۆژەلاتا ناڤین دا ول (بیت المقدس) ما هەتا سالا (۱۸۶۸) ز و جارەکا دی زفری باژاری (لامباخ) و فەرمان دا ئەف نیشانە بیستە وینە کربن ل سەر دیوارین کەنیسا (لامباخ) و دەمی (ھیتلەر) چۆیە باژاری (لامباخ) سەرۆکی دیر (ھاکن) چۆبو بەر دلوقانیا خودی بەلن نیشانا (سواستیکا) مابوو ل سەر دیواران و ھندەک مېژوفان دیتن دەمی (ھیتلەر) زانی کو ئەف (سواستیکا) نیشانا ئۆلا تاری یە، ئەو ھیلزارت وەکو جەقەنگ و نیشان بۆ خۆ و بەری وی دچەرختن ناڤین دا (شوالیلین) ئەلمان ئەف چەقەنگە بکار نانییە و ما هەتا سەر دەمی مېترائیان. دباوەریا (ھیتلەری) دا ئەف (سواستیکا) (رۆلی تەویایی یان چەماندی) نیشانا خەباتا مللەتین تاری یە و بەری ھەر تشتەکی

نیشانا مللەتین یە دژی رەگەزی سامی و نیشانا ئۆل و باوەریا (ھندو ئورویپانە) دژی ئۆلا جوھوان (یەھودیان).
و ئەف رۆلی (𐬨𐬀) مېترائیا ئەوی (ارنست ھرتز فلد) زانایین شونوارین ئەلمانی یی بناڤ و دەنگ ناڤی وی کسریە (رۆلی رۆژی) ئەوی رامانا بەر دەوامیبا ژیانین و گەریانا بەر دەواما رۆژی و ئەختەرا و ژلایین دیکە نیشانا ھەر چار تشتین پیرۆزین (ناڤ- ناگس- بای و ناخ) و ھەر لایەک ژ ژوی چەقەنگی رامانا ئیکتی ژشان ددەت. ئەفە دتیزدیاتیی دا وەک فەرموودەکا پیرۆز دتیزتە دیار کربن (پەدشایە و ھەر چار یارە و لچیبھانی سەیرین چار کناڕە) و ژبلی ڤی چەندئ ئەف چەقەنگە هەتا نۆکە یی بەر پایە و دتیزتە بکار ئینان دناڤ ئیزدیان دا دەمی ژن ھەڤسیرئ خوہ دستترین ویداوی دتین وئ نیشانا (+) ل سەر چیتدکن. و دەمی زارۆک کتیمن ھەیقی دگرن دچەن جەم مالاھکا خودان ئۆل و دناسیار و نیشانا (+) ب تەنن ل سەر ئەنیا وی چیتدکەن و ئەف باوەریە ژئ ژوئ نیشانا رۆژی و مېترائیی ھاتیبە. و دەمی ئیزدی دوعایا خوہ دکن بەرئ خو ددەنە رۆژی و داخازا خوہ ژ خودی دکن ل حالی وان و مللەتی وان پیرسیت و سۆندا وان ب رۆژی یە وەک جەقەنگەکا پیرۆزا خودایی مەزن کو بیی وئ چ ژیان بۆ ھیچ گیانە وەردەکی نابیت ل سەر روین تەردی.

جەم زانینە ل دۆر کۆدی موقبلئ

مەروان داود سیتو

کۆندئ «موقبلئ» دکەفتە دەشتەکا راست و بان، ب دیرتیا ۳ کم دوورە ژ کۆمەلگەھا «مەھەتی» جەتی ناخەکا زینینە بۆ چاندنیا ھەموو دەرامەتا، ھەر ژ کەفتا ئەف جەھ مەیدانا شەران بوویە و ئیلا دوما ل ڤی کۆدی ئاکنجی بوویە و ب سەرکتیشیا «میر جعفر داسنی» گەلەک بەرەقانی ژ ناخ و ئۆلا خو کرینە و ھەر ھۆسا ئیلا دوما دەاوارا ھەر ھیترشەکا ھاتیبە سەر دەڤەری ئیکسەر یی رادبوو و بەرەقانی دوختی دا کرینە و چەندین قوربانی داینە.

و ژبەر جەتی ڤی کۆندی رۆژیا بەعس ئەف کۆندە (ترحیل) کر و عەرەب ل جەتی وان ئاکنجی کرن ل سالا ۱۹۷۴، ھەتا رۆژیا بەعس ھاتیبە رووخاندن ل سالا ۲۰۰۳ خەلکی ڤی کۆندی ڤەگەریانە ڤە و نھۆ خواندنگەھەک و ال ھە و چاڤی کۆندیا ل پیرۆزین خزمەت گوزاری ل کۆندی بیئە ئاڤاکرن مینا ڤەکرنا نەخۆشخانئ و پیرۆزین ناڤی و... ھتد.

شینوار و نیشانین کۆندی: شیخ فەخر- شیخ موسی- شیخ بازید- دەیکا چاک- کانیا خرخرۆک- گری شانی.

* وەرگرتن ژ نەنتریتنی

گەنج و مفايین سوود بەخش و زیان بەخش!!

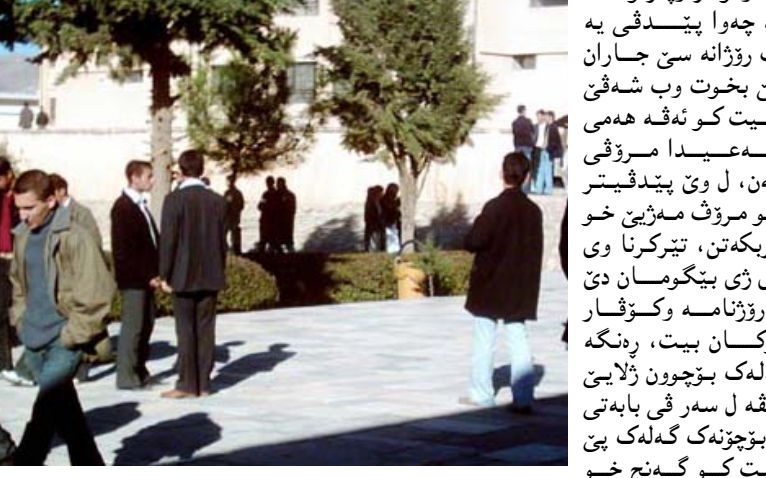
عبدالعزيز محسن بازرائی

زیدەتر یان کیمتر بکیشن، خەرجیات ژئ بگەھینە (۳۰۰۰) سە ھزار دیناران، یان (۵۰۰۰) پینچ ھزار دیناران ژبلی پیسبوونا ژینگەھ و سوتنا ھناڤین وی وزیان جگاری لئ بەر و ڤاژئ ھەر ئەف گەنج یی نامادە نینە کو رۆژانە یان ھەفتیانە رۆژنامەکی یان کۆڤارەکی یان پەرتۆکەکی ب ھایی (۵۰۰) پینچ سەد دیناران یان (۱۰۰۰) دیناران بکریت. ئەگەر بەیین و ئەم بەراوردیەکی دنیقبەرا ڤان ھەردوو زیان بەخش و سوود بەخشیی بکەین. سەر ئەنجام دئ مرۆڤین ژبھاتی و ساخلەم دناڤ جفاکی دا پەیدا بن ژبلی ئاڤاکرنا مەژبەکی ژ ھەژئ ژئ. دیسان بۆجوونەک دی ژئ ھەبە دناڤ گەنجان دا ب تاییستەتی ژئ دناڤ مایدیایان دا ئانکو تیلەفزیوتان دا، دەمی دبیستە بەلاڤۆک یان

و باشتترین ریک ژئ ئەوہ خو لئ نیتزیک بکەتن. داکو مەژبئ وی ولەشئ وی پینکفە مەزن بیست و خو بخودانئ ڤی وەلاتی بزانیست. دیسان دناڤ خەلکی ژئ دا دئ یی سەربلند و سەرفەرازبیت. دیسان دئ زانیست کانی چەوا سەردەریی دگەل دەیک و باب و مالباتا خو بەرنگەکی گشتی و جفاکی و حکومەتی ژئ کەتن و دئ شیت ژئ ھەرسیتکان پینکفە گریدەت. واتە ب کورتی دئ بیستە تاکە کەسەکی ژبھاتی و دئ ریزدکا مەزن ژئ لئ ھیتتە گرتن دەمی خواندن بۆ بابەتی سەردەکیی گەنجی. دئ پیتزانینین گشتی ژئ بو پەیدان و دیشرا دئ دەست ب نقسینا بابەتان کەتن.

ئەفە ھەمی ژلایەکتی، ژلایەکی دیکە بلا ئەم بەحسئ رۆژنامە و کۆڤار و پەرتۆکان ژئ بکەین. ئەرئ تا چەند رۆژنامەڤانئ خول بابەتین گەرمین گەنجان داینە و تا چەند پەرتۆکین جۆراوجۆر ل سەر ھەمی کیشین گەنجان ئەڤرۆکە دناڤ پەرتۆخانین کوردی دا ھەنە.

تا چەند رۆژنامەڤانین گەنج ل خو نیتزیک کریە. بۆ نمونە رۆژناما (ئەڤرۆ) ئەڤرۆکە بوویە رۆژنامەکا خیزانی و رۆژ ب رۆژئ ژئ تیسراژا وئ زیدە دبیت و خەلک زیدەتر دخوینت. ئەڤەژئ پرس و بابەتەکی

دەمی دەنگ و باس دەرکەڤن یان دەمی پەیا ما ناگە ھەداریان دەبیتە خواندن گەنج گەلەک دژئ ڤانایە و ئیکسەر دئ کەنالئ تیلەفزیونئ گەژوت ژ کەنالەکی کوردی ژئ کەنالەکی عەرەبی، رۆژا پاشتر ھەڤالی وی دئ بیژیتئ ئەرئ تە شەڤی دی بەرئ خو دا بەلاڤۆکی یان دەنگ و باسان، یان ناگە ھەداریان. چ تیدا ھەبوو، وی دەمی دئ بەرسڤئ دت دبیتئ تو بخودئ بۆ من بیژە کانی چ ھەبوو؟، چونکو وی دەمی من برە کەنالەکی عەرەبی و سترانا (پرتوقالە). لڤیری کورد دبیتن (پشتی ترئ قوین مچینی فایدە ناکەت)، لەوما دڤیت گەنج گەلەک ب ھویری و کویری ھزر دڤئ چەندئ دابکەت و بزانیست مفايین میدیا و رۆژنامەڤانین چەندن

گرتگە. ل سەر مېزین دان و ستاندنئ. دئ زڤرینە ڤە بابەتی خو یی بەرئ و دئ ب دوماھیک ژئ نینم. ئەرئ چەند ژمە ھەمیان رۆژانە رۆژنامە و کۆڤار و پەرتۆکان د دەستین گەنجان دا دبیین؟ و چەند ژمە پاکیت و جگاران د دەستین وان دا دبیین؟ ئەفە دوو پسپارن بەرسڤ بۆ ھەمیانە و سوود و زیانا وان ژئ دڤیت ژیک بەیئە جوداکرن و ڤاڤارتن. داکو گەنجین وەلاتئ مەژئ رۆژ ب رۆژئ بەرەڤ قۆناغین پینکەفتی بدەنە رئ و ھەست ب بەرپرسیارەتیئ بکەن و بدروستی خو ب ستیرین پاشەرۆژا ڤی وەلاتی بزائن. چونکە بیگومان وەلات ژئ دئ ل سەر دەستی وان ھیتە ئاڤاکرن و ئالای رەنگینئ دەولەتا کوردی ژئ ھەر ئەو دئ ھەلدن و بلند کەن.

و ەکو دەبیتە پیناسە کربن، کو ئەڤرۆکە خواندن بابەتەکە و ەکو پیندڤین خوارن و ڤەخوارنئ لئ ھاتیە، نۆکە برەنگەکی گشتی دەمی بەحسئ خواندنا رۆژنامەڤانی دەبیتە کرن، دبیتن ئیک ژ پیندڤین ژبانی خواندنا رۆژنامە و کۆڤار و پەرتۆکانە، چونکە چەوا پیندڤی یە مرۆڤ رۆژانە سە جاران خوارنئ بخوت و ب شەڤئ ژئ بنڤیت کو ئەفە ھەمی زک و مەعیدا مرۆڤی تیردکەن، ل وئ پیندڤین تیردکەن، ئەوہ کو مرۆڤ مەژبئ خو ژئ تیربکەتن، تیرکنا وی مەژئ ژئ بیگومان دئ بیری رۆژنامە و کۆڤار و پەرتۆکان بیت، رەنگە گەلەک بۆجوون ژلایئ گەنجانئ ل سەر ڤی بابەتی ھەبن. بۆجۆنەک گەلەک یی باش بیت کو گەنج خو

نیتزیک رۆژنامەڤانین بکەتن و دگەل دا بژیت. بۆجۆنەک ژئ ھەبیت بیزن دئ ھەرە ئەفە خەلک گەشتە کیری ھیش نۆکە تو بەحسئ خواندنا رۆژنامەڤانین دکە. بیگومان ئەم ژئ ل دویت تیکەشتنا خو دگەل بۆجۆنا ئیکتی یە، چونکە ئەو بۆجوون ھزر و بییرین مرۆڤی زیدە و بەرفرەھ دکەتن. ئەم وەسا تئ دگەھین دەمی مرۆڤ برەنگەکی گشت و تەخا گەنجان برەنگەکی تاییستەتی خو ھاڤیتیبە دناڤ قادا رۆژنامەڤانین دا، وی دەمی دئ دویر ژ عاطیفەتی و ب عەقلانە سەردەریی دگەل ھەر بۆجوونەکی کەتن چونکە دئ خودان مەژبەکی ئاڤاکری بیتن. دیسان گەلەک گەنج ل باژیری دھوکی ھەنە رۆژانە نامادەنە سئ پاکیتیت جگاران

ڤیستیفالا لالاش ب دیتنا شنگال

عیدو خلف مراد

ژ دەنگئ شنگال	ئەف ھەڤیری کئ یە
ژ لاندکا عەگیدا	گۆن:
مە دەست پیکر	ئەف ھەڤیری ئەلمانییە
غەم مە ھیلان	ب ناڤئ خەلیلی شیخ جندی یە
ب ھەزارا...	ژمەرا گۆت:
دەست ب دەست	گەشبوونا کوردیاتیئ
ل گەل ھەڤالا	ئانکو گەشبوونا نیتزیدیاتیئ یە
ل دەرگەھی سەکنیم	ھۆلە.. ھۆلە
لالشا و حەق وارە	وینڤە داہیە
* * *	* * *
ژ کەنی یا زارۆکید	ئەز ج بیژم
گۆندی من	قوبەکە.. دوو قوین
ژ کراسئ توکئ ل بەر	کولیلکن و نیتزیدیاتیئ
پینە... پینە	رئسان و دەھیانی دناپی یە
ھەوار.. ژبەر ھەوار	دەست ب دەست
ژ ڤیرینا سیبایە شیخ خدر	مال ب مال
وکرزرک و دەھولا	و ەک ناڤئ
ژ ھەلەلاندنا گر عزیز و زگەدەخان	نیتزیدیاتیئ.. گیراندیپینە
و دەورروبەرا	ورۆنکرینینە
ھۆلە.. ھۆلە	دوعا و درۆز
جوان کرنا لالاش	ب ملی زارۆکید مەدا
ھەڤیر ستریان	کری یە
ب کوردیپە	ھۆلە.. ھۆلە
* * *	و ئەف ھەڤیری کئ یە
لالاش	لالشا نورانییە
پیر خدر بانکر	سەعیدیئ سلۆ
ھۆلە.. ھۆلە	شەوق ڤەداہیە
ئەف ھەڤیری کئ یە	ھۆلە.. ھۆلە
گۆنئ ئەف ھەڤیری روسیپە	و ئەف ھەڤیری کئ یە
ب ناڤئ ساکرووی خدیوہ	کا شنگالا خوہراگر؟
ھۆلە.. ھۆلە	کا کڤاج ئەوژی شنگالی یە؟
وینڤەداہیە	کا صدیقی شەرو؟
* * *	کا زھیر کاظم عبود؟
لالاش	ڤەچاغی بانکری یە
شیخ شامۆ دەنگ دا	حەجا مە
دیوانئ	لالشا نورانی یە
ھۆلە.. ھۆلە	